List 24. Tečaj LI.

NOVICE

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 16. junija 1893.

Politiški oddelek.

„Novice“ na zatožni klopi.

Tako smo dali naslov našemu današnjemu članku. Povedati pa moramo precej, da nesmo bili toženi pred sodiščem, temveč nekje drugje. Vlogo tožitelja je bil proti nam prevzel vrhniški kapelan gosp. Bohinc. Vlogo sodišča bi bil imel prevzeti občni zbor kmetijske družbe, ki se pa ni spoznal kompetentnega za to stvar in je torej vsa tožba pala v vodo, če tudi je zatožbo podpiral celo knezoškofijski tajnik gospod Šiška, ki je sam odbornik „Kmetijske družbe“.

Pri občnem zboru je gospod Bohinc najprej hvalil delovanje „Kmetijske družbe“ in njenega tajnika, potem je pa nakrat našel neko senčno stvar. Plačana oseba, „Kmetijske družbe“ tajnik, je slučajno tudi podpisan urednik našega lista in to je tista strašna pregreha. Klical je odbor „Kmetijske Družbe“, da naj gleda, da se ta neprilika odstrani, ker se našega lista politika menda ne strinja z mnenjem večine kmetovalcev in pa članov „Kmetijske družbe“ in se s tem zanaša razpor v družbo.

Ta obtožba je taka, da nas dolžnost veže, da nekoliko spregovorimo o njej. Pretresovali ne bodemo, če je gospod kaplan Bohinc kompetenten soditi, če se politika našega lista vjema s politiko večine članov „Kmetijske družbe“ ali ne. Iz njegovih besed se pa lahko posname, da bi bil on zadovoljen, da je morda gospod tajnik urednik kacega lista, ki bi podpiral politiko, katero on odobrava, in po njegovem mnenju večina članov „Kmetijske družbe“. To stališče je popolnoma napačno in je najboljše sredstvo, da se v družbo zanese razpor. Da je gospod Bohinc zahteval, da se tajnik ne sme mešati v nobeno politiko, ne v konservativno, ne v liberalno, bi se mi ne bili toliko čudili, če tudi bi se to nič prav ne vjemalo z osnovnimi zakoni o občnih pravicah državljanov, ali načelo, katero je pa on razvil, je pa naravnost obsodbe vredno.

Lepo ni, če sploh v kakem zastopu hoče absolutno gospodariti le večina ne ozirajoč se na manjšino. S tega stališča je obsodil sedanji parlamentarizem tudi tukajšnji „Slovenec“, pri katerem sodeluje več učenih mož, vsaj pišejo zanj, kakor se po Ljubljani govori, mi tega ne vemo, tudi bogoslovja doktorji iz Gorice. Če bi se večina „Kmetijske družbe“ izrekla za kako določno politiko, ima manjšina tudi pravico zahtevati, da se nanjo ozira in bi to tudi storila, in s tem bi se zanesel razpor v družbo, ki bi jej gotovo ne koristil. Vsak nepristranski človek mora priznati, kako pogubna je taktika, katero je hotel vrhniški kaplan zanesti v „Kmetijsko družbo“ in kako prav je imel zbor, da se ni menil za njegovo besedičenje.

Da je tajnik plačan, to mislimo, da so člani prej vedeli, in gospodu Bohincu pač ni bilo treba tega dvakrat naglašati. Zastonj pač nikdo tega dela opravljati ne more in se tudi od nikogar zahtevati ne more, da bi je opravljal. Sicer pa gospod tajnik pač ne dobiva plače iz udnine posamičnih članov, ki je tudi tako majhna, da bi gospod govornik bil po lastnem preudarku lahko spoznal, da se vsa tudi za ude porabi. Sicer naj bi pa gospod Bohinc bil malo pomislil, kaj bi bilo, ko bi se povsod ravnali po njegovem načelu. Dobe se duhovniki, ki tudi tirajo politiko, ki se ne vjema večkrat z mnenjem večine njih župljanov. Se li to pogosto prigodi, mi ne vemo, ali da se pa pripeti, se pa pač ne bode oporekalo. Kaj bi rekel gospod Bohinc, ko bi ob tacih prilikah kak slovenski list prinesel dopis, v katerem bi stalo, naš gosp. župnik ali kaplan, katerega mi plačujemo, kateremu mi dajemo biro, tira politiko, ki se ne vjema z mnenjem večine naše župnije. Bi li to ne bilo nespodobno. Ravno tako nespodobno je pa bilo, če se je tajniku „Kmetijske družbe“ očitala plača njegova.

Počenjanje gospoda Bohinca je pa obsojati tudi z narodnega ozira. Dosedaj so vsi slovenski listi obsojali, če je morda vlada pritiskala v političnem oziru na uradnike. V bodoče bi pa tega ne mogli, ker vlada ima pač ravno tako pravico vplivati na svoje uradnike, kakor bi jo imel odbor „Kmetijske družbe“ in s tem se odpira

pot največji korupciji. Mi sicer sami nesmo zato, da bi morda državni uradniki ali pa tudi tajnik „Kmetijske Družbe“ svoje službe zlorabili v politične namene, ali v kolikor je pa jim dovoljeno pečati se s politiko, se pa jim mora pustiti popolna prosta volja, naj se že potem njih politika strinja z večino ali manjšino, bodi konservativna ali liberalna, da le v svojem uradnem poslu store vse svoje dolžnosti in v tem oziru se pa tajniku gospodu Pircu ni nič moglo očitati.

Gospod Bohinc je pa tudi nekaj pretil z nekakim odločnejim postopanjem. Če smo ga prav razumeli, hotel je nekako pretiti, da bode on in somišljeniki njegovi začeli nekako agitacijo proti družbi. V tem oziru pa mislimo, da se tudi njegovi somišljeniki ne strinjajo ž njim. Vsaj se vendar v vseh njih listih naglaša skrb do kmeta. Tudi odprava prisilne legalizacije se je utemeljevala s to skrbjo za kmeta in mi nikakor ne dvomimo v odkritosrčnost njih zatrjevanj. Kacega pomena je „Kmetijska družba“ za naše kmetijstvo, je znano in zatorej mislimo, da bi baš iz ljubezni do kmeta se ne lotili tacega razdirovalnega dela samo iz politične strastij in osebnega nasprotja. Tudi bi stranka, ki bi v svoji neizmerni zaslepljenosti si upala lotiti tacega herostratskega dela, se morala z vso odločnostjo obsojati in bi zgubila vsako pravico, ponašati se s svojo skrbjo do kmeta.

Knezoškofijski gospod tajnik je pa zatrjeval, da se naš list več ne drži tiste politike, katere se je držal pod Bleiweisom. V tem oziru pa moramo izreči, da gospod tajnik pokojnega Bleweisa dobro poznal ni, če kaj tacega trdi. Da morda „Novice“ pod Bleiweisom neso povsem tako pisale, so uzrok predrugačene razmere. Tedaj še nikdo ni pisal proti absolutni narodnosti, našim narodnim društvom, kakor se pa dela sedaj. Če bi se pa tedaj bil kdo tako daleč spozabil, bi bil gospod dr. Bleiweis prvi, ki bi se bil proti temu oglasil, kajti v narodnih vprašanjih je bil on do skrajnosti odločen in neupogljiv, v tacih ozirih se tudi ni oziral na nobeno osebo. Jako se motite, če mislite, da bi pokojni dr. Bleiweis bil priznal, da se tudi v čisto političnih stvareh moramo ravnati jedino po svojih škofih. Že pred 25 leti se je uprl v svojem listu neki okrožnici o šolskih zadevah, če tudi se je sprva občno mislilo, da se je dotična okrožnica izdala po sklepu knezoškofijskega konzistorija, ne pa le po jednem njegovih članov na željo vlade. Če se mi v tem oziru ne ravnamo po „Slovenčevi“ politiki, ne ravnamo se le zarad tega, ker se držimo politike dr. Bleiweisa. Kam bi prišli, ko bi se poprijeli take politike, kakor jo hočejo nekateri nam usiliti, nam kažejo nekateri dogodki na Koroškem, kjer škof podpira naravnost germanizacijo. Take politike ne more zagovarjati tudi noben list, kateri je res naroden. V tem oziru pa mi tudi ne pritrjujemo misli, da bi morali molčati, če morda tako politiko tira visok cerkven dostojanstvenik. Čim višji dostojanstvenik je kdo, bodi duhovni ali pa svetni, temveč lahko nam škoduje, in tem večji upor je zatorej potreben od narodne strani, pri čemer seveda se mej spodobnosti ne sme prekoračiti, katerih pa mi ne prekoračimo. Če pišemo proti visokim osebam, pišemo spodobno, če tudi odločno. Za obstanek naroda se boriti je naša dolžnost, naj preti nevarnost od katere strani koli, in to nikakor ne nasprotuje naši veri, kateri ostanemo vedno zvesti, kakor smo bili dosedaj. Že petdeset let se držimo našega starega gesla „vse za vero, dom, cesarja“ in se tudi v bodoče nobeni točki tega gesla ne izneverimo. Trdno se ga je držal pokojni dr. Bleiweis in trdno se ga hočemo držali tudi mi.

Politični pregled.

Volitve v Trstu so končane. Izvoljenih je v prvem razredu deset progresovcev in le dva konservativca. Pri predzadnjih volitvah sta pa v tem razredu bila voljena le dva progresovca. Poprejšnja leta je pa celo prvi razred veljal za pravo trdnjavo konservativne in Avstriji prijazne stranke. Pa tudi v okolici so progresovci prvič dobili jeden mandat. V novem mestnem zboru bode 35 progresovcev, 14 konservativcev in 5 Slovencev. Mogoče je pa še celo, da novi mestni zbor razveljavi volitve v tretjem razredu in pri novih volitvah zmagajo celo progresovci, ki bodo potem lepo sami gospodarili v mestnem zboru. Tak izid volitev je le posledica sedanjega vladnega sistema, ki povsod pospešuje italijanstvo in prezira slovanski živelj. Nov tržaški župan bode sedaj progresovec in bati se je, da bode na magistratu iredenta imela dobro zavetje.

Delegacije imajo sedaj svoje skupne seje in se je v njih že rešil budget vnanjih stvarij. V avstrijski delegaciji govorili so proti budgetu za vnanje stvari mladočeški delegatje, proračun je pa mej drugim zagovarjal tudi slovenski poslanec Viljem Pfeifer. V odsekih obeh delegacij je pa bilo mnogo govorjenja o tem, da se je dijakom, ki so rezervni častniki, prepovedalo biti člani dijaških društev. Vojni minister je odgovoril, da se kaka občna prepoved ni dala, temveč se je poveljnikom le naročilo, da naj opozorijo dotične dijake, da ne bodo člani dijaških društev, v katerih bi prišli navskriž z vojaško častjo. V nekaterih dijaških društvih se dogajajo ilojalne demonstracije, druga pa ne dajo viteškega zadoščenja. Jeden delegatov je opozoril ministra, da je dvoboj prepovedan, ali minister mu je odgovoril, da se pri sedanjih razmerah ne more lahko brez njega izhajati, če tudi ga on naravnost ne zagovarja. Zares čudne razmere, še celo minister opravičuje stvar, ki je v kazenskem zakonu prepovedana in se ne strinja s katoliško vero in duhom sedanjega časa.

Hrvaško. — Čudne razmere so na Hrvaškem. Ta teden je bil obsojen urednik „Hrvatske“ zaradi članka „Slaveni in Avstrija“ v osemdnevni zapor in 1000 gld. globe Državno pravdništvo našlo je v dotičnem članku hudodelstvo motenja javnega miru. Ker je pa vedelo, da bode urednik pred porotniki oproščen, ga ni tožilo zaradi tega hudodelstva, temveč zaradi zanemarjenja dolžne paznosti, da ga je spravilo pred navadno sodišče. Zastonj je urednik zagotavljal, da je on sam pisal dotični članek, da dobro ve, kaj je dal v list in je bil celo s pričami pripravljen dokazati svojo trditev, ali vse ni nič pomagalo. Sodišče ni ustreglo njegovi zahtevi, da bi ga postavilo pred porotnike, temveč ga je obsodilo zaradi nezamarjenja dolžne paznosti po predlogu državnega pravdnika.

Avstrija, Nemčija in Rusija. — Kakor znano je avstro-ogrski minister vnanjih rečij v delegacijah govoreč o svetovnem miru in prijateljskih razmerah Avstro Ogerske z drugimi državami, posebno poudarjal prijateljske odnošaje mej Rusko in Avstro-Ogersko. To je nemške liste močno razjarilo in pišejo močno proti Avstro-Ogerski, češ, da je ta začela koketovati z Rusijo. Posebno Bismarck v svojem glasilu zatrjuje, da bo Avstro-Ogerska zapustila Nemčijo kot zaveznico in se

pridružila Rusiji. Bismarck seveda to trdi, da črni sedanji zistem nemški, češ da ne ume politikovati. Francoski listi z zadovoljstvom naglašajo približanje Rusije in Avstro-Ogerske, ter tudi ruski listi so večinoma zadovoljni z izjavo Kalnokyjevo in naglašajo, da bodo besede Kalnokyjeve jako pomirjevalno vplivale na javno mnenje.

Nemčija. — Volilni boj na Nemškem je kaj buren. V nekaterih krajih vršili so se že krvavi izgredi. Vladni listi napadajo Kalnokyja avstro-ogrskega ministra vnanjih zadev, ker je evropski položaj vse premirno na slikal. Radi bi bi bili namreč videli, da bi bil minister poudarjal vojno nevarnost, da bi potem volilci na Nemškem rajši volili privržence vojaške predloge. — Skoro gotovo je že, da vlada v slučaji, če ne bo v novi zbornici večine za vojaško predlogo, zopet isto razpusti. Vladi zdi se namreč zdaj pomnožitev vojske še zato tem potrebnejša, ker se je Avstrija preko Nemčije jela bližati Rusiji.

Rusija — Car povabil je kraljico Natalijo v Petrograd. Kraljica se je že podala na pot. — Ruski minister vnanjih zadev je toliko okreval, da je prevzel zopet vodstvo vnanjih stvarij. — Čuje se, da se bo ruski carevič zaročil s princezinjo Alice, vnukinjo angleške kraljice Viktorije.

Srbija. — Radikalci nameravajo baje bivše liberalne ministre tožiti zaradi rušenja ustave. Liberalci temu nasproti pretijo radikalcem, da bodo objavili pisma, katere so odlični radikalci pisali proti dinastiji. Takih pisem, pravijo liberalci, da imajo celo kopo. — Skupščina sešla se je dne 13. t. m. v posvetovanje. — Metropolit Mihael veren pristaš liberalne stranke, dal je ostavko, vidč, da mu ni moč več postopati in kraljevati tako, kakor bi sam hotel. Sicer mu pa že zaradi tega ni moči obstati, ker mu zaradi čudnega postopanja o zadevah ločitve zakona kraljevih starišev, ni lahko bivati v Belemgradu, če se Natalija vrne.

Grško in Rumunsko. — Diplomatiški odnošaji mej Grško in Rumunsko so se baje zboljšali. Obe državi sporazumela je na prošnjo Grške baje Avstrija.

Obrtnija.

Spajanje (lotanje).

(Konec.)

Našteti hočemo še nekatera dela, ki sicer ne spadajo med lotanje, a imajo ž njim veliko podobnosti. Taka dela so: Zalitje s kovino, združenje razbeljenih ploskev brez lota in tako zvano galvansko spajanje.

Zalitje s kovino (Vergiessen) imenujemo ono postopanje, pri katerem združimo kovinske ploskve s pomočjo kake kovine, katero vlijemo v zelo razbeljenem stanji med dotične ploskve. Ploskve se na robeh deloma raztope in tako nastane jako tesna zveza. Deli svinčenih posod in pločevine se spajajo na opisani način. Dotikajoče se robove svinčene ploče odrežemo na pošev, tako da nastane trivoglata špranja. V to špranjo vlijemo razbeljenega svinca, poprej smo robove obdali z ilovico, da sam svinec ne teče čez. Tekoči svinec se mora zmešati s kolofonijem, da mu vzamemo oksidirano površino. Ako spajamo svinčene posode na ta način, jih poprej napolnimo s suhim peskom in povežemo z dratom, da nam ne padejo vsak sebi. Tudi posamične dele raznih cinastih posod združujejo z zalitjem. Celo počene zvonove so jeli v novejšem času na opisani način popravljati.

Brez lota združimo kovinske robove, ako jih toliko raztopimo, da se sprimejo. Kleparji postopajo tako pri spajanji cinastih delov. Robovi se lepo osnažijo, potem se pa lotna svetilnica naravna zaporedoma po vsej razpoki. Treba je pa pri tem veliko vaje in opreznosti, ker se rob hitro raztopi in pokvari. Zato je opisano spajanje redkokdaj v navadi in velja bolj za nekak mojsterski čin, ki se uporablja le v posebnih slučajih.

Spajanje z električnim tokom se v novejši dobi vedno bolj širi. A priprave za tako postopanje so obširne in drage, le v velikih tovarnah izpeljive. Mali obrtnik se pač ne more še posluževati elektriškega lotanja. Zato ga ne bodemo podrobneje opisovali in gotovo zadošča, ako ga samo naštejemo.

Obrtnijske raznoterosti.

Ženska kot mizarski pomagač. V Kopenhagenu je minuli teden zadruga mizarjev sprejela kot pomagača deklico, ki je napravila pomagaški izpit z izvrstnim uspehom. Dekle je staro 25 let in je hči pomorskega kapitana. Vstopila je pred leti za mizarskega učenca in se vrlo dobro izvežbala. Ona je pač prvi ženski pomagač v tem obrtu.

Zobna kolesa, ki ne razpočijo. Tvrdka J. Malovich & Co. prodaja zobna kolesa iz kož. V Ameriki so izdelana iz surovih kož, ki so z močnim pritiskom združene. Ako segajo taka kolesa v železna zobata kolesa, je uspeh zelo ugoden. Ropota ne delajo nikakega in tudi njih vztrajnost je velika. Vrežejo se jim lahko poljubni zobje in zato prodaja omenjena tvrdka tudi cele plоče brez zob na periferiji, da jih more potem vsak tovarnar po svoje izrezati. Takih koles ni treba nikdar mazati. Dobe se v vseh premerih do 630 milimetrov. Cena je jako nizka. Kolo, ki ima na pr. 127 milimetrov v premeru in je 82 5 milimetrov debela, stane 20 gld.

Kuhanje firneža. Ako kuhamo laneno olje tako, da lahko pristopa zrak, postane vedno bolj gosto in konečno dobimo iz njega firnež. Ta se dokaj hitreje suši, kakor nekuhano laneno olje. Da je firnež hitreje kuhan in bolji, pridenemo olju še nekatere tvarine, kar se pa čestokrat zgodi na napačen način. Nekateri devajo zraven kruhovih drobtin, česna in celo pasjeka. Ako na ta način dobe firnež, se imajo jedino le kuhanju zahvaliti, a ne pridjanim tvarinam. Jedino prave primešanine so razne kemične soli, osobito pa kisika polni svinčeni oksidi (svinčena gladkina, Bleiglätte, in surik, Mennige) in nekateri manganovi okisi. Ti pridevki imajo dvojno nalogo pri kuhanji firneža. Ker so bogati na kisiku, ga lahko oddajo olju, poleg tega pa se kovina zveže z oljem in tvori ž njo spojine, ki se hitro suše. V novejšem času so jeli v opisani namen rabiti tudi svinčeno-kislo vapno (Bleisaurer kalk). Pridene se vrelemu olju v podobi finega prahu. Pravijo, da se tak firnež posebno hitro suši in da je jako elastičen in vztrajen. Vsem barvarjem je vsaj poskus z imenovano tvarino najtopleje priporočati.

Kmetijstvo.

Löfflerjev mišni bacil.

Opazovanja so dokazale, da so mnogim prirodnim prikaznim uzrok majhna organična bitja, bacili imenovana. Natančno se pa ni moglo dognati, so li ta majhna bitja živali ali rastline, večina učenjakov je poslednjega

mnenja. Pred vsem se je dognalo, da bacili prouzročajo razne bolezni mej ljudmi in živalmi, kakor kolero, jetiko, legar in druge, vrenje, gnjilobo i. t. d. Preiskovanje bacilov je torej velike važnosti za zdravnike, pa tudi za obrtnike in poljedelce. Praktičnih uspehov sedaj še ni mnogo, ali pričakovati jih je v bodoče, nekaj je že to, da so uzroki prikaznim znani. Če Kochov način za zdravljenje jetike se ni dobro obnesel, zaradi tega še ne smemo obsojati znanosti o bacilih. Novi opazovatelji pa bodo prišli morda do popolnejših uspehov. Posebno je pa opazovanje bacilov marsikaj pripomoglo k javnemu zdravstvu, ker je pokazalo naravna pota, kako je omejevati razširjenje prouzročiteljev bolezni.

Opazovanje, da so bacili krivi raznim boleznim, je tudi pripeljalo na misel, ko bi ne bilo moč z bacili mej škodljive živali zanesti kako nalezljivo bolezen, katera bi jih pokončala na tisoče. Ta misel je bila tem bolj opravičena, ker se je mej sviloprejkami bila pokazala nalezljiva bolezen, katera jih je veliko pokončala in je uzrok tej bolezni bila neka glivica, torej neki bacil, ki se je po njih pokazal

Prvi so Francozje v Algiru poskusili kobilice pokončavati z bacili. Žal, da se poskus ni posrečil in so vsled tega celo mnogi učenjaki izgubili zaupanje v stvar. Tako ni skoro nikdo imel zaupanja, ko je potem Löffler v Greifswaldu na Nemškem odkril bacil, ki pomori miši. Mnogo poskusov v labaratoriji je potrdilo vpliv tega sredstva, ali vendar še Löffler sam ni imel prav zaupanja, če bi se sredstvo dobro obneslo pri miših na polji. Svoje odkritje je pa Löffler sporočil slavnemu francoskemu učenjaku Pasteurju v Parizu, kateri je tudi se prepričal o vplivu tega sredstva.

V Tesaliji na Grškem so se lani v marci prikazale miši v taki množini, da se je bilo bati, da pokončajo vse pridelke v tej grški žitnici. Kako velika da je bila nevarnost, posnamemo lahko iz tega, da so celo Turki njive škropili z vodo v Meki blagoslovljeno, kar pa seveda ni nič pomagalo. Mohamedanci namreč ne store z lepa kaj ob tacih prilikah, misleč po svoji veri, če je namenjeno, bode že samo po sebi prenehalo. Grška vlada se je pa obrnila do Pasteurja v Parizu, kako bi bilo mogoče pregnati mišij. Francoski učenjak jej je pa nasvetoval, da naj se takoj obrne do Löfflerja, kar je tudi storila. Profesor v svoji nezaupnosti ni precej odšel na pot, temveč je vprašal, če je grška miš ravno tista, kakor je nemška poljska miš. Grška vlada je to potrdila. Sedaj se je Löffler s svojim asistentom odpravil v Atene vzemši seboj zadosti bacilov. Prišedši na Grško je pa videl, da je grška miš druge vrste, nekoliko večja in močnejša in z nekimi lisami na nogah. Treba je bilo torej novih poskusov v laboratoriji v Atenah, ako to sredstvo uniči tudi to miš in k sreči se je dobro obneslo.

Pomislimo še, kako je bilo veselje grške vlade in prebivalstva, ko se je pokazalo, da je vendar upanje, da preženo toliko nadležne in škodljive miši. To veselje je bilo tem večje, ker je že bilo s poskusi dokazano, da to sredstvo ne škoduje drugim živalim. Poskušalo se je s podganami, kunci, morskimi prešički, mačkami, psi, ovcami, kokošmi in drugimi tiči, ali nobeni Löfflerjevo sredstvo ni škodovalo, samo domače in poljske miši so poginile. Poprej so na Grškem pokončevali že miši z mišico (arzenikom), ali vsled tega so poginile cele črede ovac, ki so pojele otrovane mišim položene stvari. Tudi mišica ni pomagala v taki meri, kakor je bilo pričakovati od Löfflerjevega bacila. Vsled mišice je poginila le miš, katera je naletela na ta strup, z Löfflerjevim bacilom se pa zanese mej miši nalezljiva bolezen, katera jih v velikih množinah pokonča. Poskusi celo s poplavljenjem zemlje in žveplenim ogljikom neso dosegli nobenih uspehov. Poplavljenje bi bilo pač pomagalo, ali se je le malokje dalo izvesti. Ker so po miši ostale še po sosednjih krajih, so hitro znova napale polje, ki je bilo poplavljeno.

V drugi polovici aprila je Löffler se pripeljal z Grkom Pampoukisom v Larisso, glavno mesto Tesalije in sedaj se je začelo pokončavanje mišij. Tesalija je obširna in jako rodovitna planjava, katero pa imajo jako bogati veleposestniki. Vsak ima po sto tisoč oral zemlje. Prebivalstvo ni gosto, vasi so neznatne. V sredi vasi je večja hiša posestnika, okrog so pa nizke bajte posameznih kmetov, kateri obdelujejo zemljo posestniku. Vsak dobi določen del, katerega obdela. Za plačilo pa dobi del pridelka. Redko prebivalstvo pa ne more obdelati vse zemlje, dve tretjini ste zmirom neposejani. Po neposejanih krajih pasejo se velike čede goved in ovac. Zemlja, ki se je letos obdelala, se potem pusti dve leti neposejana, da se opočije. Vsako tretje leto se torej obdeluje isti kos zemlje. Ne gnoje tamkaj nikoli.

Na neobdelanih delih mišij nikdo ne moti in se lahko razmnožujejo. Predlanskim je bila posebno dobra letina, prvi pot, od kar je Tesalija zopet grška. Vsled tega so se bolj pomnožile miši. Dobri letini je pa sledila nenavadna mila zima, katera mišij ni pokončala. Zatorej ni čudno, da je lani bila mišja nadloga tako huda. Mišij je pa že od nekdaj dosti v Tesaliji. Že staro-grški pisatelji pripovedujejo o njih. Stari Grki imeli so posebnega boga, Apolona Smiteja ali Mijoktona, kateremu so se priporočali, da pokonča mišij.

Postajni načelnik v Valestinu, Amira, je že v februvariji opazoval v raznih krajih, da se prikazuje nenavadno veliko mišij. Ker so se miši nakrat pokazale v taki množini, je bilo podobno, kakor bi bile prišle iz kakega druzega kraja, kakor prihajajo popotne mišij na severu. Opazovanja so pa pokazala, da so mišij le domače. V marci so le začele prihajati z reber in neobdelanih delov na obdelano polje. Opazovalo se je, kod so šle dalje, tako se je to videlo posebno ob železniškem nasipu. Mišij pa ne gredo posebno naglo naprej. Vse kaže, da prej ne gredo dalje, da se tako pomnože, da je v njih bivališčih jim že pretesno, ali pa da jim jame hrane primankovati. Svoje luknje narede kacih 20 do 40 *cm* globoko v zemlji in so včasih po 30 do 40 *m* dolge. Od teh hodnikov pa narede na več krajih navpične luknje iz zemlje po 5 *cm*

široke. Na več krajih peljejo po štiri ali še več takih lukenj v podzemeljski hodnik. Navadno je tukaj v zemlji večje lepo z razjedenimi rastlinskimi bilkami postljano gnezdo, v katerem imajo mladiče. Te miši so jako rodovitne. Od marca ima pomladi vsaka samica slednji mesec po 8 do 12 mladih. Nevarnost je za polja torej od meseca do meseca večja. Po dnevi teh mišij zunaj ni videti. Na dan pridejo še le po noči. Pa še tedaj jih ni toliko videti, kakor slišati njih cviljenje (Dalje sledi)

Kmetijske raznoterosti.

Drevo za močvirje. Močvirni svet, če leži globoko in se voda ne da odpeljati, navadno ničesa ne donaša in poleg tega pa dela vsled svojega izparjevanja okolico nezdravo. To se pa da odpomoči, če se sadi gotovo drevje v take kraje. Po skušnjah je najboljši jesen, ki daje tudi dober les. V Ameriki in na Holandskem so mnogo močvirja posadili z jesenom. Jesen se ne posadi v jamo, temveč kar na vrh postavi in zamečejo korenine z blatom. Če se vsled vetra drevesce, predno se je dobro prijelo nagne, ga moramo poravnati in zopet korenine z blatom zametati. Kjer ravno voda stoji, dreves ne sadi, sadi jih le na mestih, katere neso v vodi. Jesen porabi mnogo vode in se vsled tega svet izsuši in kraji, ki so bili v vodi, se posuše, če se okoli njih zasadi jesenje in se potem lahko tudi zasade. Najbolje je, če jesen sadiš v marciji ali juniji. Na tacih krajih jako hitro raste in večkrat naredi nad pol metra dolge mladike. Sade se drevesa po pol drugi meter narazen.

Breze iz gozdov ne uspevajo, če se posade v parke ali na vrte. Kdor hoče nasaditi breze na vrtu, mora dobiti sadike iz kake drevesnice.

Miline vode ne vlivajte proč. Le malo ljudij ve, da je milina voda dobro gnojilo, posebno trta in sadno drevje dobro uspeva, če se mu priliva taka voda.

Poučni in zabavni del.

Potopisne črte.

Iz Ljubljane v Ljubljano.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

VI. V Karlovcu.

Znana pesem pravi: „Slovan povsod brate ima;“— kdor pa pride mnogo okol po svetu, si tudi še tu in tam kakega prijatelja pridobi. In tako jih ima tudi moja malenkost nekoliko v Karlovcu že od mladinskih let. Ker sem bil enemu izmed njih naznanil iz Zagreba moj prihod, me je na kolodvoru pričakovalo kar hkrati troje blagih bitij, s katerimi smo se tem srčneje pozdravili, ker se že nismo vidili dolgo vrst let. Ker je kolodvor od mesta precej oddaljen, prihajajo ob prihodu vlakov menda trije „omnibusi“ po potnike. V tako krasni mesečni noči pa je bilo bolj prijetno, narediti peš sprehod v mesto, tembolj, ker smo si imeli jaz in moja tovaršica že mnogo mnogo pripovedovati. Prišedši na „Banijo“, ki je predkraj, ali nekako predmestje karlovško, od katerega ga loči reka Kupa (Kolpa), vidil sem tu prvo novost, odkar sem bil zadnjič v Karlovcu, namreč čez njo postavljeni novi železni most, ki je bil zgotovljen l. 1884—1885. Dolg je 108 metrov, primerno širok in napravljen tako, da se po srednjem oddelku vozi; za pešče pa sta vravnana ob straneh posebna hodišča. Železna oblokasta konstrukcija (Parabelbogenconstruction), katere obloki so po mostu, — da se poslužim prilike —, nekako razvrsteni drug za drugim kakor železni slavoloki, daje mu nekako okorno obliko in podobo, ki se očesu nič kaj ne prikupi. (V Beljaku sem vidil čez Dravo zgrajen prav enaki most, ki mi je pa tudi slabo dopadel. Nemec bi mu djal: da je „schwerfällig“.) Človek bi mislil, da se pri toliki silni množini železnine most nosi sam; a povedano mi je bilo, da poleg iz rezanega kamna napravljenih močnih stopinj na obeh straneh (Hrvatje zovejo jih: glava od mosta) podpirate ga še ob sredi v simetrični razvrstitvi dve kamnati podslombi (stupa). Vsi stroški znašali so okroglih 100 tisoč forintov. O tem mostu se tedaj s pravico sme reči, da če je sploh na svetu katera stavba ali stvar zgrajena za večnost, — ta je. — Drugo, kar sem grede proti svojemu prenočišču novega zapazil, bilo je, da nisem najdel več mosta, ki je vodil čez prekop, kateri opasuje notranje mesto kot nekdajno trdnjavo, ampak nadomestenega ga vidil z cesto, ki je po zasipu vravnana namesto njega čez prekop. Na domu mojega prijetnega spremstva najdel sem jako prijazno prenočišče, prav po običaju občeznanega hrvatskega gostoljubja. Pôzna ura bila je že, ko me je po dobrem pogostenji in prijateljskih razgovorih sprejela mična spalna soba v svoje zavetje, in še to mi ni delalo skrbi, ker se je bilo bati, da bi mi naslednji dan nagajalo deževno vreme. Nebo se je bilo namreč zagrnilo s tamnimi oblaki. — Naslednje jutro, sreda 14. oktobra, odvzelo mi je vendar popolnoma mojo skrb; kajti obnebje bilo je zopet čisto jasno kot ribje oko. Le to sem pomiloval, da mi je bilo vzelo bivanje v Zagrebu preveč časa, in sem se tedaj v Karlovci zamogel muditi le pol dneva, ako sem hotel speljati moj popotni načrt v vseh točkah. Tudi mojim predragim gostoljubom ni bilo čisto nič po volji, da sem hotel že koj opoldne odriniti naprej, pa mi ni kazalo drugače.

Preden povabim spoštovane bralce in bralke, da me v duhu pospremijo na mojih hojah po mestu, naj spregovorim nekoliko o zgodovini Karlovca. Žal, da moram reči: kakor znamenita, slavna in častnosloveča je njegova preteklost, tako otožna in žalostna je njegova sedajnost, ki je pa še tem bolj žalna, ker ga skoraj ni upanja, da bi kedaj več solnce prijazno zasijalo pred njegova vrata. Razmere njegove vse žalno kažejo na to. — Pa, saj tudi njegova prvotna zgodovina ni vesela. Kaka prava pravcata šiba božja bili so krvoločni Turčini skoz stoletja ne le za ubogo Hrvatsko, ampak tudi za naše slovenske pokrajine: Kranjsko, Koroško, Štajersko in Primorsko, to ni zapisano le s krvavimi črkami v zgodovini našega naroda, ampak o tem spričujejo deloma stare narodne pesme, deloma pa tudi še ustno izročilo. Človeku zastaja kri v žilah, strah sprehaja se mu po vseh udih, in lasje ščetinijo se mu po glavi, ako bere ali če pripovedovati čuje,

kake neizrekljive strahovitosti so počele obdivjane turške druhali, kadar so krvavi reki enako poplavile slovenske pokrajine, tu morile, ropale, požigale, skrunile in opustoševale vse, kar jim je prišlo v njihove — ne rečeno preveč — satanske kremplje. Da bi se takim navalom postavil močni in krepki jez, zaukazal je avstrijski cesar Rudolf II. zgraditi ob istoku reke Korane v Kolpo trdnjavo, katero je vtemeljil in v njegovem imenu zidati pričel v dan 13. julija (po Valvazorju 10. julija) 1579. avstrijski nadvojvoda Karol, in zarad tega je bila ona njemu v čast nazvana Karlovec. V stalni spomin, komu v upor postavila se je trdnjava, zakopalo se je pod njene temeljne zidine 900 turških mrtvaških glav. Čez 15 let (meseca rožnika 1594) prejel je Karlovec svoj krvavi krst. Čisto nepričakovano prihrulo je pred njega 15.000 Turčinov, katere je pa trdnjavski poveljnik Andrej Turjaški s pomočjo hrvatskih vojskovodij Oršič-a, Gregorianec-a, Ratkaj-a in Vojkovič-a hrabro zapodili v beg. Koj čez 4 leta na to (1598) privlekla se je zopet velika turška vojna pred Karlovec, a tudi to je po sporočilu hrvatskih zgodovinarjev poslal tedajni trdnjavski poveljnik, hrabri general Lenkovič s svojo pogumno posadko s krvavimi buticami domov. Da je pa cesar Rudolf tudi v drugem, materielnem oziru skrbel za Karlovec, svedoči nam to, da je stanovnikom podelil (24. sept. 1581) nekaj posebnih predpravic (privilegij); zlasti dovolil jim 3 sejme in tedenski tržni dan. To ostalo je Karlovcu do danes, tržni dan (vsaki petek) je menda do malega edino dobro, ki donaša stanovnikom vsaj nekoliko dohodkov.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Kuratorij Pestalozzijeve ustanove na Dunaji je dovolil 400 kron za najboljšo razpravo o tem, kake nasledke bode imelo v pedagogičnem in socijalnem oziru to, da se nastavljajo ženske učne moči. Dotične razprave vložiti so do konca leta.

Ruski trgovski list v Ameriki. Rusi v Ameriki začno izdajati svoj trgovski list. Urednik mu bode O. W. Maddaus, kateri je rojen v Rigi. Pred dvajsetimi leti se je on preselil v Ameriko in si pridobil severoameriško državljanstvo

Kokosova palma. Število kokosovih palm na vsem svetu se ceni na 280 milijonov. V srednji Ameriki je 404,700 hektarov gozdov kokosovih palm. Samo na otoku Cejlonu je 203500 hektarov tacih gozdov. Samo s Cejlona se izvozi na leto za 9 milijonov goldinarjev vrednostij produktov kokosove palme. Slednje leto se na Angleško pripelje 5—6 milijonov komadov kokosovih orehov, ki tehtajo pet do šest tisoč ton, poleg tega pa še za tri milijone kokosovega olja.

V zverinjaku v Dublinu se je v 30 letih skotilo 159 mladičev. Od teh so jih 109 prodali za 400.000 gld., dočim jih je osem ostalo v zverinjaku, drugi so pa poginili.

Kitajske dvorne dame v Evropi. Pet kitajskih dvornih dam se je pripeljalo v Berolin, da bodo proučevale evropske dvorne šege, da se vpeljejo pri kitajskem dvoru. Jeden nemški baron in njegova soproga pa že v Pekingn učita evropske dvorne šege.

Zginjajoči otok. Otok Sae na vzhodu Nove Škotske zginjava. Še pred dobrimi desetimi leti je bil otok 64 kilometrov dolg, sedaj je pa še jedna polovica. Na tem otoku so bili zgradili tri svetilne stolpe, ali dva teh stolpov sta se že pogreznila v morje, tretji še stoji in se tudi najbrž pogrezne, ker se zemlja pod njim znižuje. Otok se torej kmalu skrije v morje, le ladije bodo potem zadevale vanj.

Novice.

Osobne vesti. Župnija Šmartin pod Šmarno goro je podeljena ondotnemu provizorju gosp. Mihaelu Trčku; župnija Motnik pa g. Jerneju Zupancu, dosedaj farnemu upravitelju v Polšniku. — G. Jak. Pokoren, kapelan v Poljanah nad Loko, pride za administratorja v Polšnik in na tega mesto pride semeniški duhovnik g. Janez Kromar. Semeniški duhovnik Aloj. Stroj pride v Črni vrh nad Idrijo.

— **Smrt v cesarski hiši.** Dne 12. t. m. je umrl vojvoda Emanuel Bavarski, najmlajši brat naše presvitle cesarice.

— **Volilo cesarju.** V Mostah v kamniškem okraju umrla je lansko jesen gostačinja Uršula Keržel, ki je zapustila pet goldinarjev cesarju. Nj. Vel. je blagovolilo vzprejeti to dedščino ter odredilo, da se izroči Najvišji zasobni blagajnici.

— **Požar v cerkvi.** V zakristiji župne cerkve v Bohinjski Bistrici, nastal je v torek minolega tedna ogenj in napravil do 700 gld. škode, ker je uničil več cerkvene oprave

— **Izlet** napravi pevski zbor „Glasbene Matice“ v Ljubljani v nedeljo dne 18 t. m. v Kamnik.

— **Častnim občanom** imenoval je občinski zastop v Trnovem pri Gorici svojega rojaka, visokorodnega gosp. bar. Andr. Winklerja bivšega dež. predsednika za Kranjsko.

— **Odlikovanje.** Gosp. Filip Abram, rodom primorski Slovenec, ministerski svetovalec pri pravosodnem ministerstvu je odlikovan z viteškim Leopoldovem križem.

— **Umrl** je v Radovljici dne 14. t. m. gostilničar in posestnik g. Matija Klinar, star še-le 32 let. — V Ljubljani je umrl znani slovenski žurnalist g. Albin Arko.

— **Hinko Kavčič †.** Neizprosna smrt ugrabila nam je zopet vrlega rodoljuba. Umrl je po kratki bolezni dne 11. t. m. popoludne v Razdrtem g. Hinko Kavčič, nadžupan hrenoviški, deželni poslanec in posestnik v lepi moški dobi star še le 46 let Pogreb vrlega pokojnika minoli torek popoludne bil je prav veličasten, dokaz, da so pokojnika spoštovali. Pogreba udeležil se je tudi g. okr. glavar postojinski in mnogo županov iz Notranjske. Od dež. posl. so bili navzoči gg.: Lenarčič, Lavrenčič, dr. Papež, ki je zastopal deželni odbor in dr. Vošnjak, ki je zastopal klub narodnih dež. poslancev in v imenu tega položil na rakev krasen venec s trakovi in napisom: „Klub narodnih dež. poslancev — svojemu vrlemu tovarišu“. Pokojnik bil je prav marljiv in vesten zastopnik v dež. zboru. Bodi mu blag spomin!

— **Nove maše v ljubljanski škofiji** bodo letos darovali ti-le gg. bogoslovci: France Božič iz Loškega Potoka v Idriji dne 16. julija: Vinko Čibašek iz Kranja v Kranju dne 16. julija; France Dimnik iz Jarš pri sv. Petru v Ljubljani dne 23. julija; Alojzij Jaklič iz Srednje vasi pri Kočevji v Srednji vasi dne 23. julija; Karol Jaklič iz Kriške vasi v Višnji gori dne 23. julija; Fran Juvan iz Škofje Loke v Škofji Loki dne 16. julija; Viktor Koechler iz Ljubljani v nunski cerkvi dne 30. julija; France Krevs iz Biške vasi v Mirni peči dne 16. julija; Anton Lavrenčič iz Vrhpolja na Vrhpolju pri Vipavi dne 30. julija; Janez Legat iz Breznice na Breznici dné 23 julija; Anton Medved iz Šentvida v Šentvidu na Dolenjskem dné 16. julija; Anton Poljšak iz Vipave v Ljubljani v stolni cerkvi dné 16. julija; Gašpar Porenta iz Virmaš v Stari Loki dné 16. julija; Tomaž Rožnik iz Horjula v Horjulu dné 23. julija; Matija Kastelec iz Pod-

grada v Podgradu dné 23. julija; Jožef Koblar iz Selc v Selcih dné 23. julija; Valentin Marčič iz Boh. Bistrice v Boh. Bistrici dné 16. julija; Anton Mlakar iz Železnikov v Ljubljani pri sv. Jakobu dné 16. julija; Ignacij Nadrah iz Zatičine v Ljubljani v Alojzevišču dné 16. julija; Stanislav Peharec iz Tržiča v Tržiču dné 23. julija; Janez Rihtaršič iz Selc v Selcih dné 23. julija; Rafael Winkler iz Idrije v Idriji dné 23 julija; Fran Žužek iz Lašč v Vodicah dné 23. julija.

— **Iz Hrvatske.** Dne 13. t. m. slavil je dr. Ante Starčevič svojo sedemdesetletnico. Združena hrvatska opozicija je v to prošlavo napravila istega dne veličasten banket. — Truplo rajnega grofa Janka Draškoviča, prvaka, ilirca in utemeljitelja „Hrvatske Matice," ki je bilo pokopano v Gorenji Radgoni, prepeljali so v Zagreb in je na ondotnem pokopališču najveličastneje pokopali.

— **Novi koleki** vvedo se z dnem 1 avgusta in so dosedanji le še do 31. julija t. l. veljavni.

— **Veliko pitališče** za prašiče napravi v Mostah pri Ljubljani posestnik in trgovec g. Elija Predovič. V tem pitališču bo prostora za 1000 prašičev.

— **Novo pošto** slednjič vendar dobe v Rovtah nad Logatcem; poroča se namreč, da se je ista dovolila.

— **Nov kamenit most** sklenila je mestna občina kamniška postaviti namesto sedanjega lesenega, ki veže mesto s Podgoro in Novim trgom.

— **»Glasbena Matica«** napravi v soboto dne 17. junija t. l. ob $^1/_2$ 8 uri zvečer v redutni dvorani šolski koncert, pri katerem bodo sodelovali le gojenci glasbene šole.

— **Izpred porotnega sodišča ljubljanskega.** V zadnjem zasedanji bili so še obsojeni: France Ažman iz Podbrezja zaradi uboja na štiri leta težke ječe, Marija Wohlmuth iz Ljubljane zaradi goljufije na 18 mesecev ječe in Janez Zupančič, Henrik Strgar ter Jož. Gosar vsi zaradi izdavanja ponarejenih srebrnih goldinarskih tolarjev in sicer prvi na dve leti, drugi na poldrugo leto in tretji na edno leto težke ječe.

— **Nova župnija.** Naučno ministerstvo je dovolilo, da postane kapelanija Planina pri Vipavi samostojna župnija.

— **Nevihta,** kakoršno malo kdo pomni, napravila je minoli pondeljek okrog Kranja in deloma po sorškem polji ter okrog Ljubljane nepopisno škodo. Mej strašanskim viharjem padala je jako debela toča in v toliki množini, da jo je bilo še drugo jutro videti cele kupe in je v nekaterih krajih pobelila naravno, kakor da je zapadel sneg Uničena je vsa žetev in zastonj je bil trud ubogih poljedelcev. Žito, ki bi bilo pričelo že kmalu zoreti, treba bode malone vse pokositi. V Tomačevem ubila je strela tri otroke. Bili so ob viharju na polju, se zatekli pod hrast, v katerega je pa treščilo in ubilo vse tri. Nad Šent Vidom, v Vižmarjih, Šmartnem, v Medvodah in tudi okrog Smlednika ni bilo toče, kar je vsekako čudno, ker je vihar prišel od gorenjske strani. Na ljubljanskem barju in proti Viču in Dobrovi ni bilo pa še dežja veliko; tudi okrog Device Marije v Polji ni bilo hudo. Najhujše prizadeto je šišensko polje in ljubljansko polje za sv. Krištofom ter posavsko polje pripadajoče vasem Ježca, Stožce, Tomačevo i. t. d. — Poroča se tudi iz Savinjske doline na Štajarskem, da je ta dan toča po nekaterih krajih vse potolkla. — V torek popoludne bila je zopet manjša nevihta prišedša od severne strani, ki je po nekaterih krajih baje napravila mnogo škode. V Selih pri Šmarji ubilo je cerkovnika, ko je zvonil hudi uri.

— **Tržaške volitve.** V prvem razredu ki je volil dne 9. t m. voljenih je 10 progresevcov in 2 konservativca. Konservativna stranka je računala na popolno zmago v tem razredu — V nedeljo vršile so se volitve v okolici. Slovenci zmagali so vkljub strašanskemu pritisku progresovcev v petih okrajih in bodo torej imeli v obč svetu ednega poslanca več nego doslej: Izvoljeni so bili: V I. okraju dr. Andr. Sancin s 189 proti 149 glasom; v II. okraju progresovec Leopold Mauriner s 124 proti 82 glasom, katere je dobil slovenski kandidat J. Križmančič; v III. okraju drž. posl. Ivan Nabergoj s 145 proti 56 glasom; v IV okraju Fran Dolenec s 137 proti 88 glasom; v V. okraju drž. posl. Ivan Nabergoj s 187 proti 165 glasom, katere je dobil kaplan Pacor, sicer kandidat na svojo roko, a prijatelj progresovskim težnjam; v VI okraju Ivan Gorjup z 210 proti 104 glasom Ker je vitez Nabergoj voljen v III. in V. okraju, bo prepustil III. okraj, da izvolijo druzega kandidata, v V. okraju pa mandat obdrži. Da je izid volitev v okolici toli povoljen gre zasluga v prvi vrsti vrlemu političnemu društvu „Edinost". — Tako so volitve dokončane in v prihodnjem mestnem zboru sedelo bo 35 progresovcev, 14 konservativcev in 5 Slovencev. Cel izid volitev kaže velikansk poraz Rinaldinijeve vlade v Trstu. Kaj poreče neki k temu osrednja vlada na Dunaji. „Edinost" poroča že o glasu, da Rinaldini odstopi in da na njegovo mesto stopi kak general.

— **Občni shod rudarjev** vršil se bode od 14. do 17. avgusta t l v Celovci. Zadnji taki shod bil je l. 1888 na Dunaji.

— **Trboveljska premogovnikova družba** bode za l. 1892 izplačala po 7 gld. dividende; lani je dividenda znašala 9 gld. Vzrok manjšemu dobičku so bili največ rudarski štrajki.

— **Darilo.** Kranjska hranilnica podarila je podružnici c. kr. kmetijske družbe v Št. Jerneji 1000 gld. za ustanovitev ondotnega žrebišča.

— **Slavnost** v korist družbe sv. Cirila in Metoda, katero je priredila družbina podružnica za Šiško v nedeljo dne 11. t. m. na Koslerjevem vrtu, vspela je vkljub nagajivemu vremenu dobro in nesla čistega dobička 130 gld.

— **Ponarejene krone.** Jedva je prišel nov denar v promet, že so se našli ponarejalci. Na Štajarskem so dobili ponarejene krone. Ponarejene so dobro, samo da nemajo cvenka. Narejene so morda iz nikla.

— **Nesreča.** V Predvoru pri Kranji ubilo je pri podiranji grajščinske sušilnice delavca Andreja Balantiča iz Brega.

— **Tatvine.** Čuje se o večjih tatvinah po Ljubljani. Pri Virantu vzeta bila je iz omare zlata ura z verižico, v dveh drugih krajih pa več srebrnih žlic iz kuhinj. Gosp. Jan. Kozjeku starinarju na sv. Petra cesti vzetih je bilo te dni za 600 do 700 gld. raznih dragocenosti. Sumi se, da vse te tatvine doprinaša eden in isti zločinec, ki se je od kod drugod priklatil v Ljubljano. Policija zasleduje prav pridno tega zločinca.

— **Dom družbe sv. Mohorja v Celovci** dodelan je do strehe, te dni pričeli so že tesarji svoje delo in v par dneh bo dom pod streho.

— **Iz delegacije.** Kranjski delegat g. Pfeifer govoril je v seji dne 15. t. m pri točki vojaške potrebščine in je poudarjal patrijotično mišljenje Slovanov, posebno Slovencev, obžaloval, da se je odpravil slovenski službeni jezik pri 7. pešpolku in je pozivljal vojnega ministra, naj stvar natanko preišče in zopet uvede slovenski jezik, če je nad 20 % Slovencev. Dalje govoril je delegat o preložitvi vojne bolnice in oskrbovalnega skladišča v Ljubljani, za katero premestitev iz mesta je občina pripravljena žrtvovati mnogo ter je izrekel nadejo, da se ta stvar reši ugodno

— **Slovesno otvorjenje Savskega mostu pri Smledniku** vršilo se je minolo sredo dne 14 t. m. popoludne. Slavnost bila je prav lepa; prisustvali so ji gg.: dvorni svetnik Schemerl kot zastop. dež. vlade, dež. glav Detela, dež. odborn. ces svetnik Murnik in dr. Papež, okrajni glav. ljubljanski vladni svetnik Mahkot in okrajni glavar kranjski dr. Gstettenhofer, okrajna cestna odbora kranjske in ljubljanske okolice, mnogo čč. gg. duhovnov, več gospode iz Kranja in na stotine praznično oblečenega ljudstva, zbranega na obeh savskih bregovih. Gosp. dvornega svetnika Schemerla kot zastopnika dež. vlade

pozdravila je ob prihodu belooblečena deklica in mu izročila lep šopek. Dvorni svetnik se je na vsprejemu lepo zahvalil, na kar se je pričelo slovesno otvorjenje. Na smledniški strani mostu napravljen je bil altar in ob zvonenji zvonov in pokanji topičev blagoslovil je gospod smledniški župnik z azistencijo večih gg. duhovnov most. Na to je načelnik cestnega odbora kranjskega velezaslužni g. Kržič nagovoril v jedrnatem govoru zbrane dostojanstvenike in zbrano občinstvo sploh. Zahvalil se je vsem, ki so pripomogli do zgradbe mostu, zaklical trikratni „Slava“ presvitlemu cesarju in zaprosil g. dvor. svet. Schemerla, da otvori most. Dvor. svet. odgovori in končno izreče, da je most za promet otvorjen. Zdaj podalo se je vse občinstvo, na čelu učenci in učenke ljudskih šol smledniške, trbojske in pirniške na desni breg Save v gozd, kjer se je razvila pravcata ljudska veselica. Mej napitnicami na presvitlega cesarja, dvornega svetnika, dež. glavarja, duhovščino, dež. poslance, okr. glavarja kranjskega, načelnika okr. cestnega odbora kranjskega in druge, ki so podpirali in omogočili zgradbo mostu, ter mej popevanjem narodnih pesmij zaključila se je pozno v mraku prelepa slovesnost.

— **Štrajk odvetnikov.** Na Španjskem so začeli odvetniki štrajk, ker jim ne ugajajo nekateri reformni načrti pravosodnega ministra. Ministerstvo baje ne misli z lepo odjenjati.

— **Panamska afera.** Najvišje sodišče je razveljavilo obsodbo podjetnikov panamskega prekopa, ker je stvar že zastarela.

— **Oropani vlak.** Pri osebnem vlaku, ki je vozil v Varžavo po vislenski železnici, so vlomili v pratežni voz in odnesli 7 železnih kaset, v katerih je bilo 70.000 rubljev. Zločincev še neso dobili.

— **Štrajk v Kladnem.** V železniških premogovnikih v Kladnem na Češkem je blizu 8000 delavcev ustavilo delo zaradi prenizke plače. Vojaščina in žandarmerija v Kladnem sta se močno pomnožili, da vzdržujeta red.

— **Velike povodnji** so zadnje dnij bile v Galiciji in na Ogerskem. Izstopivše vode so poplavile mnogo vasij. Podrle so več hiš in mostov, razdrle železnice, več živine pa tudi nekaj ljudij je potonilo, žito je popolnoma uničeno, koliko je škode se še ne da določiti.

— **Napad na generala Grüne v Pragi.** Medicinec Zednik je v Pragi napal kornega poveljnika Grüne in ga s pestjo udaril po hrbtu. General se je obrnil in s sabljo zamahnil, ko ga je hotel napadovalec zopet udariti in dijaka lahko ranil na glavi. Policija je prijela napadovalca. Ker se je močno branil, moralo ga zvezati in na nosilnicah odnesti. Sodi se, da je napadovalec blazen.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 14. junija 1893. Pšenica gld. 9·75 kr., rž gld. 7·50 kr., ječmen gld. 7·— kr., oves gld. 7·80 kr., ajda gld. 10·— kr., proso gld. 6·50 kr., turšica gld. 6·70 kr., leča gld. 14·— kr., grah gld. 14·— kr., fižol gld. 10.— kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Loterijske srečke.

V Trstu dne 10. junija t. l.: 88, 32, 26, 52, 27.
V Lincu dne 11. junija t. l.: 57, 58, 2, 71, 90.
V Pragi dne 14. junija t. l.: 5, 74, 76, 51, 80.

Ženitvanska ponudba.

Mladi trgovec, 25 let star, kateri ima odprto prodajalnico v vrednosti čez **2000 gld.**, želi v zakon vzeti deklico v starosti od **20** do **30** let, katera tudi ima v gotovini **2000—3000 gld.** Govoriti mora slovensko in nemško. — Resna pisma s fotografijo naj se pošljejo pod naslovom:

M. P. Številka 28799.

Pošta: **Turnischa.**
Comitat: **Zala, Ungarn.**
Poste restante.

Neogibno potrebno je za vsako družino
Kathreiner-jeva
Kneipp-ova sladna kava
z okusom prave kave.

Ta kava daje to prednost, da se lahko popusti tako škodljiva prava zrnata ali pa z raznimi cikorijami zmešana kava in se iz te kave naredi **okusna** ter **zdrava** in **redilna** pijača. — **Nedosegljiva je kot dodatek k pravi kavi.** (14—30)

Visoko priporočana za ženske, otroke in bolnike.

Ponaredeb se naj varuje.

Dobo se povsod. ½ kile 25 kr.

Krasni vzorci pošiljajo se privatnim naročnikom zastonj in poštnine prosto.

Bogate **vzorčne knjige,** kakor nikdar prej, pošlje se **krojačem** nekolekovano.

Jaz ne dajem **popusta** 2½ ali 3½ gld. pri metru in tudi **nobena darila** krojačem, kakor se pri nasprotnikom na škodo naročnikov godi, jaz imam le zadne in točne cene, tako da vsak **privatni naročnik dobro** in **ceno** kupi. Zategadelj se naj le moje vzorčne knjige zahtevajo.

Svarim tudi pred zopetnim cenejšim pismom nasprotnikov.

Blago za obleke.

Paruvien in **dosking** za preč. duhovščino, predpisano blago za c. kr. **uradniške uniforme, veterance, ognjegasce, telovadce, livreje,** sukno za **bilarde** in **mize, prevleka** za **vozove, loden,** tudi nepremočljiv za **lovske sukne, perilo, potna ogrinala** od 4—14 gld. itd.

Kdor toraj ceno, pošteno, trpežno, čisto volneno sukno in ne **cene cunje,** ki niso **plačila** za **krojača vredne,** kupiti hoče, naj to stori pri

Jan. Stikarofsky-u v Brnu (Manšester avstrijski).

Največa zaloga sukna v vrednosti ½ milijona gld.

Da se vidi **velikost** in **zmožnost** naše hiše naj bo povedano, da je v moji roki **največi izvoz blaga v Evropi,** izdelovanje **grebenaste preje** (Kammgarn), **krojaških priprav** in velika **knjigoveznica,** druženo. Vabim toraj p. n. občinstvo, komur je dana priložnost mene v svojih velikanskih prodajalničnih prostorih obiskati, v katerih 150 ljudi dela, da se prepriča v istinosti goraj navedenega.

Pošlje se le po poštnem povzetji.

Dopisuje se v nemškem, češkem, ogrskem, polskem, laškem, francoskem in angleškem jeziku. (19—18)

Odgovorni urednik: **Gustav Pirc.** — Tisk in založba: **J. Blasnikovi nasledniki.**